

POSTANOWIENIE

Dnia 2 kwietnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z odwołania J. W.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w Ł.
o emeryturę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 2 kwietnia 2019 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 5 grudnia 2017 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 5 grudnia 2017 r., III AUa [...], Sąd Apelacyjny w [...] – w sprawie z odwołania J. W. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w Ł. – oddalił apelację J. W. od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w S. z dnia 6 grudnia 2016 r., IV U [...], oddalającego odwołanie wnioskodawcy od decyzji organu rentowego z dnia 7 września 2016 r., w której Zakład Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w Ł. odmówił J. W. prawa do emerytury w obniżonym wieku z uwagi na nieudowodnienie na dzień 1 stycznia 1999 r. wymaganego okresu 15 lat pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego odwołujący się zaskarżył skargą kasacyjną. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano, że „W orzecznictwie sądów zaobserwować można istnienie dwóch

sposobów wykładni art. 184 oraz 32 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w zw. z art. § 1 - 4 rozporządzenia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze.

1. Istnieje linia orzecznicza, zgodnie z którą wyodrębnienie poszczególnych prac w wykazie A (załączniku do rozporządzenia) ma charakter „stanowiskowo-branżowy” i tylko prace wykonywane w ramach danej branży mogą być kwalifikowane jako wykonywane w szczególnych warunkach. Zgodnie z tym poglądem specyfika poszczególnych gałęzi przemysłu determinuje charakter świadczonej pracy i warunki w jakich jest ona wykonywana - jej uciążliwość i szkodliwość dla zdrowia. „Oznacza to, że przynależność pracodawcy do określonej gałęzi (branży) gospodarki ma znaczenie istotne i nie można dowolnie, z naruszeniem postanowień rozporządzenia, wiązać konkretnych stanowisk pracy z branżami, do których nie zostały przypisane w tym akcie prawnym” (wyroki Sądu Najwyższego: z 19 maja 2011 r., III UK 174/10, LEX nr 901652; z 6 lutego 2014 r., I UK 314/13, OSNP 2015 Nr 5, poz. 66).

2. Z drugiej strony istnieją orzeczenia, w których wskazuję się, że w sytuacji gdy stopień uciążliwości lub szkodliwości pracy nie wykazuje różnic w zależności od branży w której te czynności wykonuje się brak jest podstaw do niezaliczania jej jako pracy w warunkach szczególnych tylko z tego powodu, że w załączniku do rozporządzenia nie została ona przypisana do konkretnego działu przemysłu - w okolicznościach przedmiotowej sprawy jeszcze więcej w konkretnym przedsiębiorstwie. „Zasada stanowiskowo-branżowego charakteru wyodrębnienia prac kwalifikujących do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym nie ma charakteru absolutnego i w szczególnych okolicznościach sprawy można od niej odstąpić. Może się bowiem zdarzyć, że zakład pracy wykonywał także zadania całkowicie odpowiadające innemu działowi gospodarki, a co za tym idzie, szkodliwość danego rodzaju pracy odpowiada szkodliwości pracy przyporządkowanej do innej branży. Decydujące w tym przypadku znaczenie ma to, czy pracownik w ramach swoich obowiązków stale i w pełnym wymiarze czasu pracy narażony był na działanie tych samych szkodliwych czynników, na które narażeni byli pracownicy innego działu przemysłu, w ramach którego to działu takie

same prace zaliczane są do pracy w szczególnych warunkach.” (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 maja 2016 r., III UK 131/15, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2017 r., II UK 672/15, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2018 r., II UK 655/16).”. „...Skoro wnioskodawca w trakcie zatrudnienia jako elektryk w Spółdzielni Kółek Rolniczych w G. wykonywał tożsame czynności jak elektryk zatrudniony w przedsiębiorstwie należącym do działu energetyki (takie jak: montaż oświetlenia, konserwacja, naprawa i montaż aparatury rozdzielczej, montaż i przeróbki instalacji niskiego i średniego napięcia, montaż linii kablowych) oraz narażony był tym samym na tożsame szkodliwe warunki (napięcie elektryczne, praca na wysokości) jego sytuacja nie powinna być różnicowana tylko z tej przyczyny, że pracodawcy nie sposób zaliczyć do branży energetycznej...”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna odwołującego się nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony potrzebą wykładni przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżący wykazał istnienie przesłanki przyjęcia skargi do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego skarżący – opierając wniosek o przyjęcie jego skargi do rozpoznania na przyczynie przyjęcia

skargi określonej w przepisie art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. – powinien nie tylko określić, które przepisy wymagają wykładni, ale także wskazać, na czym polegają poważne wątpliwości związane ze stosowaniem tych przepisów wraz z podaniem doktrynalnego lub orzeczniczego źródła tych wątpliwości (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, Biuletyn SN 2002 nr 7, s. 10). Konieczne jest opisanie tych wątpliwości, wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 3 listopada 2003 r., II UK 184/03, z dnia 22 czerwca 2004 r., III UK 103/04, czy też z dnia 17 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 3-4, poz. 43). Jeżeli zaś skarżący powołuje się na rozbieżności w orzecznictwie sądowym, to zobowiązany jest przytoczyć te rozbieżne orzeczenia Sądów, przy czym musi wykazać, że występująca w nich rozbieżność ma swoje źródło w różnej wykładni przepisu albo wykazać, że wykładnia dokonana przez Sąd drugiej instancji sprzeczna jest z jednolitym stanowiskiem doktryny lub orzecznictwa Sądu Najwyższego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 2008 r., II CSK 21/08, LEX nr 794605). Chodzi przy tym o rozbieżności w wykładni przepisu prawa, a nie o rozbieżności w jego zastosowaniu. Ponadto, ze względu na publiczne cele, jakie ma do spełnienia rozpoznanie przez Sąd Najwyższy skargi kasacyjnej, skarżący powinien także wykazać celowość dokonania wykładni przepisu przez Sąd Najwyższy ze względu na potrzeby praktyki sądowej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 19 października 2012 r., III SK 15/12, LEX nr 1228636 oraz z dnia 19 października 2012 r., III SK 13/12, LEX nr 1228618).

Autorka skargi nie przedstawia – w uzasadnieniu wniosku - odpowiedniej juretrycznej argumentacji, którą wykazałaby, że istnieje przyczyna przyjęcia skargi do rozpoznania określona w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.; nie przedstawia rozbieżności w orzecznictwie sądowym dotyczących sygnalizowanych kwestii.

Punktem odniesienia do konstruowania przyczyn uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. są okoliczności stanowiące podstawę faktyczną zaskarżonego wyroku Sądu drugiej instancji. Nie można budować ani zagadnień prawnych sprawy ani też twierdzeń o potrzebie wykładni przepisów prawnych na podstawie okoliczności faktycznych

sprzecznych z ustaleniami stanowiącymi podstawę faktyczną zaskarżonego wyroku. Zgodnie bowiem z art. 398¹³ § 2 k.p.c. w postępowaniu kasacyjnym nie jest dopuszczalne powołanie nowych faktów i dowodów, a Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zasadza się na twierdzeniu autorki skargi, że wnioskodawca w trakcie zatrudnienia jako elektromonter w Spółdzielni Kółek Rolniczych w G. wykonywał tożsame czynności, w tożsamych szkodliwych warunkach jak elektromonter zatrudniony w przedsiębiorstwie należącym do działu energetyki. Jest to twierdzenie sprzeczne z podstawą faktyczną zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w [...].

W sprawie ustalono, że Spółdzielnia Kółek Rolniczych w G., w której odwołujący się był zatrudniony w spornym okresie czasu świadczyła działalność usługową na rzecz rolnictwa, jak i produkcję niezwiązaną z usługami na rzecz rolnictwa. Spółdzielnia była podzielona na wydziały, oddziały usług transportowych i rolniczych. Składała się z zakładu warsztatowego, w którym naprawiano maszyny rolnicze, ciągniki, świadczone usługi spawalnicze, ślusarskie i tokarskie, a także z zakładu budowlanego, betoniarni i ceglarni. Nie było to przedsiębiorstwo zajmujące się wytwarzaniem i przesyłaniem energii elektrycznej i ciepłej.

Odwołujący się w spornych okresach czasu od 5 lipca 1977 r. do 14 września 1987 r. oraz od 2 stycznia 1990 r. do 31 grudnia 1991 r. wykonywał w powyższej spółdzielni wszelkie czynności elektryczne, elektromechaniczne we wszystkich zakładach i oddziałach spółdzielni, zarówno w betoniarni, w ceglarni, jak i w wydziale warsztatowym, początkowo w świniamiach a później w kurniku; naprawiał i konserwował wszystkie urządzenia elektryczne i elektromagnetyczne znajdujące się na terenie zakładu pracy, wymieniał i montował urządzenia elektryczne i sieci; jako elektryk wykonywał również czynności w akumulatorni, gdzie świadczył prace związane z konserwacją i wymianą elektrolitu w akumulatorach.

Sąd drugiej instancji – uwzględniając szeroki zakres prac wykonywanych przez skarżącego, jak i ich zwykły charakter – uznał, że ubezpieczony nie wykonywał pracy stale w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych

wskazanej w wykazie A, dziale II załącznika do rozporządzenia z 1983 r. – pracy w energetyce, przy wytwarzaniu, przesyłaniu energii elektrycznej i ciepłej oraz przy montażu, remoncie, eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych. Czynności wykonywane przez skarżącego były zwykłymi czynnościami elektryka, a nie pracą świadczoną w energetyce. Praca wykonywana przez wnioskodawcę w akumulatorni polegająca na opróżnianiu, czyszczeniu, wymianie i przygotowywaniu stężonego kwasu siarkowego w wymiarze nie przekraczającym 3 godzin dziennie nie kwalifikuje się do prac różnych wskazanych w załączniku A - dziale XIV, bowiem nie zostało udowodnione, aby była to praca wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na stanowisku pracy wnioskodawcy.

Sąd drugiej instancji stwierdził, że wnioskodawca nie wykazał, aby w spornych okresach wykonywał pracę w warunkach szczególnych w okresie co najmniej 15 lat, a zatem nie spełnił koniecznej przesłanki do przyznania mu prawa do dochodzonego w sprawie świadczenia emerytalnego.

Autorka rozpatrywanej skargi – ignorując w swoich twierdzeniach wyżej przedstawione ustalenia zaskarżonego wyroku – nie przedstawia przekonującej argumentacji, w której wykazałaby sugerowaną rozbieżność w orzecznictwie sądowym w sygnalizowanej kwestii.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c.